Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Odluke Vijeća 2003/17/EZ u pogledu jednakovrijednosti pregleda usjeva na terenu koji se provode u Ukrajini na sjemenskim usjevima žitarica i jednakovrijednosti sjemena žitarica proizvedenog u Ukrajini

(COM(2020) 137 final – 2020/0053 (COD))

(2020/C 429/35)

Samostalni izvjestitelj: **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Zahtjev za savjetovanje:	Vijeće Europske unije, 17.4.2020.
	Europski parlament, 16.4.2020.
Pravni temelj:	članak 43. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za poljoprivredu, ruralni razvoj i okoliš
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	29.6.2020.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	18.9.2020.
Plenarno zasjedanje br.:	554
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	213/1/4

1. **Kontekst i prijedlog Komisije**

1.1. Odlukom Vijeća 2003/17/EZ ([1]) priznaje se jednakovrijednost određenim zemljama izvan EU-a u pogledu pregleda usjeva na terenu i proizvodnje sjemena određenih vrsta ([2]).

1.2. Te nacionalne odredbe kojima se uređuje sjeme koje se pobire i kontrolira u tim zemljama pružaju ista jamstva u pogledu svojstava sjemena i postupaka za njegovo ispitivanje, za jamčenje identifikacije sjemena te za označivanje i za kontrolu kao i odredbe koje se primjenjuju na sjeme koje se pobire i kontrolira unutar Europske unije.

1.3. Ukrajina se ne nalazi među trećim zemljama navedenima na popisu iz Odluke 2003/17/EZ i zato trenutačno nije moguće u Europsku uniju uvesti sjeme žitarica koje se pobire u toj zemlji. Ukrajina je zatražila od Komisije da se njezino sjeme žitarica obuhvati tom Odlukom Vijeća 2003/17/EZ kao jednakovrijedno.

1.4. Na temelju tog zahtjeva Komisija je ispitala primjenjivo zakonodavstvo Ukrajine i provela reviziju pregleda usjeva na terenu i sustava certificiranja sjemena za sjeme žitarica u Ukrajini. Zaključila je da su postojeći zahtjevi i sustav u Ukrajini jednakovrijedni onima u Uniji i da pružaju ista jamstva kao i sustav Unije.

1.5. Komisija stoga predlaže da se donošenjem Odluke Europskog parlamenta i Vijeća prizna sjeme iz Ukrajine kao jednakovrijedno sjemenu žitarica koje se pobire, proizvodi i kontrolira u Europskoj uniji.

2. **Napomene i preporuke**

2.1. EGSO prima na znanje pozitivan ishod revizije koju je Komisija provela u Ukrajini u skladu s odredbama iz Priloga II. Odluke 2003/17/EZ radi priznavanja jednakovrijednosti zakonskih zahtjeva i službenih kontrola za certificiranje sjemena žitarica. Međutim, EGSO napominje da se u izvješću o reviziji navodi da neki standardi nisu u potpunosti usklađeni sa zahtjevima EU-a, posebno onima koji se odnose na izolacijsku udaljenost certificiranog sjemena sirka, koji su niži,

([1]) SL L 8, 14.1.2003., str. 10.
([2]) U skladu s direktivama Vijeća 66/401/EEZ (SL 125, 11.7.1966., str. 2298.), 66/402/EEZ (SL 125, 11.7.1966., str. 2309.), 2002/54/EZ (SL L 193, 20.7.2002., str. 12.) i 2002/57/EZ (SL L 193, 20.7.2002., str. 74.).

čistoću sorti roditeljskih linija koje se upotrebljavaju za proizvodnju hibridnog sjemena kukuruza i stopu sjemena drugih vrsta za certificirano sjeme kukuruza.

2.2. EGSO, u skladu sa svojim prethodnim mišljenjima ([3]), odobrava predmetni zakonodavni prijedlog, ali predlaže da se njegovo stupanje na snagu odgodi do trenutka kada će EU, nakon *ex post* kontrole, dobiti jamstva da su ograničenja utvrđena u izvješću o reviziji ispravljena, da su standardi proizvodnje u Ukrajini strogo usklađeni s europskim zahtjevima, da ne postoji nepošteno tržišno natjecanje i da su isključeni štetni učinci na okoliš.

2.3. EGSO se slaže s činjenicom da priznavanje jednakovrijednosti može potencijalno donijeti korist proizvođačima sjemena iz EU-a koji posluju u Ukrajini, potencijalnim uvoznicima koji uvoze sjeme iz te zemlje te poljoprivrednicima iz EU-a, koji će odsad imati pristup većem izboru sjemena, ali smatra da se mora uspostaviti recipročan sustav kontrole za uvoz i osigurati jednaka zaštita potrošača s obje strane.

Kontrola tržišnog natjecanja treba biti obostrana kako se ne bi narušili trgovinski uvjeti za europske organizacije koje posluju u EU-u.

2.4. Međutim, EGSO želi naglasiti određene tehničke aspekte koji se odnose na metode proizvodnje sjemena koje se razlikuju između Ukrajine i Europske unije, osobito u pogledu pristupa sredstvima za zaštitu bilja. Naime, ukrajinski proizvođači imaju pristup većem broju proizvoda za zaštitu bilja nego proizvođači iz Europske unije i imaju pristup određenim molekulama koje su u Europskoj uniji zabranjene. Ta odstupanja dovode do narušavanja tržišnog natjecanja, a mogla bi rezultirati uvođenjem proizvoda na teritorij Europske unije koji nisu u skladu s njezinim zdravstvenim i okolišnim standardima. Najznačajnije razlike uključuju pristup aktivnim tvarima koje se upotrebljavaju za uništavanje korova kao što su atrazin (zabranjen u EU-u od 2003.) ili acetoklor (zabranjen u EU-u od 2012.). Osim zdravstvenog utjecaja, pristup tim tvarima sa širokim rasponom djelovanja, rezidualnim karakterom, visokom tehničkom učinkovitošću na korovima i smanjenim troškovima ukrajinskim proizvođačima daje konkurentsku prednost. Kad je riječ o zaštiti od štetočina, ukrajinski proizvođači i dalje imaju pristup aktivnim tvarima iz obitelji neonikotinoida, od kojih su neke zabranjene u EU-u, kao što su klotianidin, tiametoksam, a uskoro i tiakloprid.

2.5. U skladu s europskim zelenim planom potrebno je zaštititi, očuvati i povećati prirodni kapital Europske unije te zaštititi zdravlje i dobrobit građana od rizika za okoliš te je stoga ključno da Ukrajina prestane upotrebljavati kemijske proizvode u proizvodnji sjemena koje je EU zabranio na svojem području. Ukrajina mora ostvarivati istu razinu zahtjeva kao Unija, obvezati se na potpunu usklađenost sa svim uvjetima Pariškog sporazuma i omogućiti godišnje ocjenjivanje sklopljenih sporazuma. Razlike se ne smiju održavati ili produbljivati jer se u suprotnom plasiranje sjemena na tržište EU-a ne može odobriti.

2.6. EGSO je primio na znanje stav Komisije, koja smatra da je priznavanje postupaka certificiranja predmetnih proizvoda tehnička mjera. Međutim, s obzirom na prethodno navedeno i na činjenicu da će otvaranje tržišta EU-a za proizvode iz trećih zemalja imati gospodarske i socijalne posljedice, Odbor preporučuje Komisiji da prije donošenja odluke provede procjenu učinka kako bi se provjerilo da ta mjera neće utjecati na europske proizvođače (odnosno uzgajivače i poduzeća za proizvodnju sjemena), a osobito na mikropoduzeća i mala poduzeća.

2.7. Na temelju te procjene učinka i s obzirom na to da se trenutačnim Sporazumom o slobodnoj trgovini s Ukrajinom ne jamči poštena trgovina s usporedivim poreznim, socijalnim i ekološkim standardima, potrebno je prvo preispitati Sporazum o slobodnoj trgovini i, općenitije, europsku trgovinsku politiku kako bi se izbjeglo nepošteno tržišno natjecanje. To preispitivanje planira i Europska komisija u svojoj Komunikaciji od 16. lipnja u okviru sveobuhvatne revizije trgovinske politike EU-a i pokretanjem javnog savjetovanja.

2.8. To je između Ukrajine i EU-a posebno važno za sektor sjemena kukuruza jer je trošak proizvodnje u Ukrajini znatno niži (razlika u odnosu na trošak proizvodnje u Francuskoj procijenjena je 2019. godine na 26 %). Kombinacija tih odluka ugrozila bi europski sektor uzgoja sjemena kukuruza.

([3]) SL C 74, 23.3.2005., str. 55., SL C 351, 15.11.2012., str. 92.

2.9. U vrijeme kada shvaćamo pouke krize izazvane COVID-om 19 ovisnost o trećim zemljama u sektoru od strateške važnosti za prehrambenu suverenost ne može se prihvatiti te stoga to pitanje treba rješavati od samog početka.

Bruxelles, 18. rujna 2020.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER